

RAPORT Z WYKONANIA

*"Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022-2025
z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030"*

– przyjętym Uchwałą Nr XLIII/309/2022 Rady Gminy Turawa z dnia 31 sierpnia 2022 r.
za lata 2022-2023

STRESZCZENIE OPRACOWANIA

Podstawa prawna: art. 18 ust. 2 Ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2024 r. Dz. U. poz. 54).

Organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy. Raporty następnie są przekazywane przez organ wykonawczy gminy odpowiednio do organu wykonawczego powiatu.

Zgodnie z *Ustawą Prawo ochrony środowiska* dla Gminy Turawa opracowany jest "**Program ochrony Środowiska**" (POŚ). Pierwszy program POŚ został przyjęty przez Radę Gminy Turawa uchwałą w 2006 r., dla którego opracowane były aktualizacje: w 2010 r., 2014 r., 2018 r. oraz 2022 r. (aktualizacje sporządza się co cztery lata). Niniejszy Raport złożony do Rady Gminy Turawa obejmuje lata 2022-2023.

Aktualnie obowiązującym POŚ jest "*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030*"

Podstawą opracowania Raportu z POŚ są materiały Urzędu Gminy Turawa, dane pozyskane z WiK Turawa, oraz pozyskane od podmiotów wymienionych w Raporcie.

W POŚ wpisują się zadania dot. ochrony środowiska, w tym:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. gospodarka wodno-ściekowa,
3. ochrona wód,
4. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
5. ochrona przyrody,
6. ochrony przed hałasem,
7. edukacja ekologiczna,
8. zagrożenia poważnymi awariami,
9. oddziaływania elektromagnetycznego.

(Pozzczególne Zadania zostały wymienione w Raporcie).

Wykonawcami POŚ jest: Gmina Turawa oraz podmioty takie jak: WiK Turawa Sp. zo.o., placówki oświatowe na terenie Gminy Turawa, PGW Wody Polskie, WFOŚiGW w Opolu, RDOŚ w Opolu, WIOŚ w Opolu, Zarządcy Dróg oraz mieszkańcy Gminy Turawa, do których również skierowany jest POŚ.

Z punktu widzenia Gminy Turawa najistotniejsze zadania to:

1. ochrona powietrza, gospodarka niskoemisyjna,
2. gospodarka wodno-ściekowa, realizacja programu KPOŚK,
3. kompleksowa gospodarka odpadami, usuwanie azbestu, monitoring oddziaływania na środowisko zamkniętego składowiska w Bierdzanach,
4. ochrona wód, w tym Jezior Turawskich,
5. edukacja ekologiczna.

Ochrona klimatu, ochrona powietrza, gospodarka niskoemisyjna

W ramach działań ochrony powietrza wpisują się zadania w zakresie:

- **obniżenia zapotrzebowania na energię cieplną** (termomodernizacje, wymiany okien, montaż instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła itp.),

Streszczenie Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa za lata 2022-2023

- **obniżenia emisji pyłowo-gazowej** (wymiany instalacji grzewczych, stosowanie paliw alternatywnych dla węgla, wykorzystanie OZE, itp.),
- **obniżenia emisji spalin z pojazdów poprzez budowę infrastruktury pieszo-rowerowej, modernizację infrastruktury drogowej dróg gminnych** (ścieżki rowerowe, remonty dróg – stan jezdni ma wpływ na zanieczyszczenia z komunikacji samochodowej).

Gmina Turawa podejmuje działania ukierunkowane na wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych, w tym wykonuje zadania dot. sukcesywnej termomodernizacji i wymiany kotłów w budynkach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola). **Aktualnie gospodarka niskoemisyjna jest głównym działaniem w kierunku ochrony powietrza. W tym kierunku realizowane są następujące działania:**

- pozyskano dofinansowanie na inwestycje: **„Modernizacja energetyczna budynku gminnego w m. Bierdzany”** (realizacja w 2023 r. w ramach pozyskanych środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RIFL) oraz WFOŚiGW w Opolu),
- **„Modernizacja energetyczna budynku użyteczności publicznej w Turawie przy ul. Opolskiej 39c”** (pozyskane środki z RPO WO na lata 2014-2020, grant - „Dostępny samorząd – granty, oraz WFOŚiGW w Opolu),
- pozyskano dofinansowanie na inwestycje polegające na wymianie kotłów w indywidualnych budynkach osób fizycznych w ramach projektu **„Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne w gminie Turawa”** (środki pozyskane z RPO WO na lata 2014-2020, realizacja w latach 2021-2022).

Warto wspomnieć, iż w ostatnich latach pozyskano środki zewnętrzne na dofinansowanie zrealizowanych już inwestycji, a mających na celu poprawę jakości powietrza w budynkach użyteczności publicznej. Były to w szczególności:

- **„Modernizacja energetyczna budynku szkoły w Osowcu przy ul. Fabrycznej”** (realizacja w 2021 r. w ramach pozyskanych środków z RPO WO na lata 2014-2020);
 - **„Wymiana kotła węglowego na piec opalany pelletem o mocy 45kW w Publicznym Przedszkolu w Turawie”** (realizacja w 2019 r. w ramach środków pozyskanych z WFOŚiGW w Opolu);
 - **„Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł opalany pelletem w Oddziale Przedszkolnym w Zakrzowie Turawskim”** (realizacja w 2019 r. w ramach środków pozyskanych z WFOŚiGW w Opolu);
 - **„Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł opalany pelletem w Publicznej Szkole Podstawowej w Bierdzanach”** (realizacja w 2021 r. w ramach środków pozyskanych z WFOŚiGW w Opolu);
 - **„Modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotła węglowego na kocioł opalany pelletem w budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Turawie”** (realizacja w 2021 r. w ramach środków pozyskanych z WFOŚiGW w Opolu).
- Gmina Turawa współpracuje z WFOŚiGW w Opolu w zakresie uczestnictwa w Programie „CZYSTE POWIETRZE”. W 2021 r. w siedzibie Urzędu Gminy Turawa został utworzony **Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny**. Poprzez działanie Punktu Gmina Turawa wspiera mieszkańców w zakresie pozyskania dotacji z WFOŚiGW w Opolu z w/w Programu na wymianę źródeł ciepła i przeprowadzenia inwestycji w celu poprawy efektywności energetycznej budynków jednorodzinnych. Dodatkowo Punkt prowadzi działania informacyjno-doradcze oraz edukację w zakresie Programu „CZYSTE POWIETRZE”.

Realizacja Programu „CZYSTE POWIETRZE” w Gminie Turawa w latach prowadzenia Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego

GMINA TURAWA	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć	Sumaryczna kwota wypłaconych dotacji [zł]
		452	389	270

Streszczenie Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Turawa za lata 2022-2023

- wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza poprzez współpartnerstwo w **Programie LIFE**;
- realizacja zadań przypisanych jednostkom samorządu terytorialnego w **Programie ochrony powietrza dla województwa opolskiego**. Dla sterfy opolskiej został opracowany i przyjęty przez Sejmik WO *Program ochrony powietrza*, w ramach którego Gmina Turawa sporządza coroczne sprawozdania.

Gospodarka wodno-ściekowa, realizacja programu KPOŚK, ochrona wód w tym ochrona Jezior Turawskich

Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Turawa **realizuje Spółka Wodociągi i Kanalizacja Turawa**. Przedsiębiorstwo realizuje szereg zadań i inwestycji w zakresie objętym *Wieloletnim Planem Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Gminy Turawa*. (*Poszczególne Zadania zostały wymienione w Raporcie*).

Wykonanie inwestycji kanalizacyjnych przez Spółkę WiK Turawa umożliwiło uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całej Gminy Turawa, tym samym skanalizowanie Gminy Turawa w całości jest wypełnieniem przez Gminę programu KPOŚK.

W ramach zadania polegającego na ochronie wód Gmina Turawa prowadzi między innymi następujące działanie:

➤ **ochrona wód Jeziora Średniego w Turawie**

W latach 2022-2023 Gmina Turawa realizowała działania związane z ochroną wód Jeziora Średniego w Turawie poprzez ograniczenie nadmiernego rozrostu wywłócznika kłosowego, na które pozyskała dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu. Za dotychczasowe działania w 2023 r. Gmina otrzymała NAGRODĘ „BŁĘKITNA GMINA” - gmina, która dba o czystość wody. Wyróżnienie to zostało przyznane w kategorii *ochrona wód* w ramach Rankingu „Eko Gmina” – dla najbardziej ekologicznych gmin województwa opolskiego.

Gospodarka odpadami

- **W Gminie Turawa system gospodarki odpadami jest wdrożony zgodnie z obowiązującymi przepisami**. Na terenie Gminy Turawa funkcjonuje kompleksowy system segregacji i odbioru odpadów od mieszkańców przez przedsiębiorstwo wywozowe. Szczegółowo w/w system został opisany w *Raporcie* oraz *Analizie gospodarki odpadami komunalnymi*.
- W zakres gospodarki odpadami wpisują się również zadania mające na celu utrzymanie czystości i porządku nad Jeziorami Turawskimi.
- W celu wypełniania przez Gminę Turawa obowiązku utworzenia stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy funkcjonuje **PSZOK**. Mieszkańcy Gminy Turawa mogą na zasadach określonych w Regulaminie przekazywać nadwyżki odpadów powstałych na terenie swoich nieruchomości.
- Gmina Turawa realizuje "**Program usuwania azbestu**". Na potrzeby realizacji tego zadania został przyjęty *Program usuwania wyrobów zawierających azbest* oraz wykonana została inwentaryzacja azbestu. W ramach tego programu Gmina Turawa pozyskuje dla mieszkańców **dofinansowanie z WFOŚiGW w Opolu na zadanie usuwania azbestu**. W wyniku dotychczasowej realizacji programu uzyskana kwota dotacji wyniosła: **149 035,04 zł** (stan na grudzień 2023 r. za lata 2014-2023);
 - z dotacji skorzystało **182-óch Wnioskodawców** (w tym obiekty gminne),
 - **usunięto 21 250,77 m² azbestu - co daje w przeliczeniu na ogólną masę 266,142 ton**,
 - usunięciem zajmowały się specjalistyczne podmioty do tego uprawnione,
 - unieszkodliwienie azbestu nastąpiło na specjalistycznych składowiskach odpadów niebezpiecznych (potwierdzone kartą przekazania odpadów),
 - program jest realizowany zgodnie z wytycznymi WFOŚiGW w Opolu.

W ramach realizacji ww. zadań w 2023 r. przeprowadzona została „*Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Turawa*” (Porozumienie z Ministerstwem Rozwoju

i Technologii na dofinansowanie w ramach „Konkurs Azbest 2023”, dotacja 13 200 zł, koszty Gminy Turawa: 3 300,00 zł).

- W latach 2022-2023 Gmina Turawa realizowała **program usuwania odpadów z działalności rolniczej** (folie, siatki i sznurki do owijania balotów, opakowania po nawozach itp.) z udziałem dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Z przedsięwzięcia zorganizowanego przez Gminę Turawa skorzystało 25-ciu rolników, którzy mogli bezpłatnie przekazać uprawnionemu podmiotowi odpady ze swoich gospodarstw rolnych objęte ww. programem.

Realizacja usuwania folii rolniczych w latach 2022-2023

lata	Środki NFOŚiGW w Warszawie [zł]	Środki Gminy Turawa [zł]	Zebrana Ilość odpadów [Mg]
2022	9 745,66	779,65	22,049
2023	14 148,00	718,32	21,900

- w ramach bieżących zadań Gmina przeprowadza corocznie **monitoring** oddziaływania na środowisko zamkniętego **składowiska odpadów w Bierdzanach**. Zgodnie z obowiązującymi przepisami badania monitoringowe zlecane są podmiotowi, posiadającemu akredytację na badania, następnie wyniki z badań przekazywane są do WIOŚ w Opolu (obowiązek ustawowy). Dotychczasowe badania nie wskazują na oddziaływanie składowiska na środowisko.

Edukacja ekologiczna

W ramach zadań dot. edukacji ekologicznej w latach 2022-2023 Gmina Turawa realizowała partnerski projekt edukacyjny: „*Eko-nawyki dobre praktyki – gospodarka o obiegu zamkniętym*”. W wyniku realizacji projektów została przeprowadzona szeroka kampania edukacyjna skierowana do mieszkańców Gminy Turawa oraz turystów przebywających nad Jeziorami Turawskimi. Projekt objęty dofinansowaniem w ramach *działania 5.2 Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*.

Szczegółowo w/w Projekt został opisany w Raporcie.

W analizowanym okresie zrealizowano również wiele innych działań w zakresie edukacji ekologicznej np.: prowadzenie edukacji w związku z prowadzonym Punktem konsultacyjno-informacyjnym Programu „*CZYSTE POWIETRZE*”: spotkania informacyjne z mieszkańcami, bieżące konsultacje nt. możliwości pozyskania dotacji, ulotki i broszury nt. w/w Programu, kalendarze na 2022 r., akcja z placówkami przedszkolnymi, itp..

Prowadzone są również działania ciągłe w zakresie edukacji ekologicznej.

Wśród tych działań są: bieżące działania informacyjne o tematyce ekologia, ochrona środowiska, w tym:

- artykuły w kwartalniku "Fala",
- na stronie internetowej – utworzona jest specjalna zakładka *Ochrona Środowiska, Gospodarka odpadami komunalnymi* (na bieżąco umieszczane są informacje dla mieszkańców),
- udostępnianie informacji o środowisku,
- projekty dokumentów dot. ochrony środowiska podlegają procedurze konsultacji społeczeństwa,
- decyzje środowiskowe – ich wydawanie poprzedzone jest odpowiednią procedurą.

(Szczegółowo Zadania zostały wymienione w Raporcie)